

A RENDÉSZET KULTÚRÁJA ÉS AZ ETIKAI KÓDEX

A XIX. és a XX. századból való történelmi források tanulmányozása (törvények, rendőri jelentések és anyaggyűjtemények) segítette megállapítani a rendőrség társadalmi feladatát, szerepét és szerkezetét, és megérteni a jelenlegi jelentőségét. Össze voltak hasonlítva a rendőrség és a rendészeti szervezetek formája, kultúrája és stratégiája a különböző európai államokban. Jelenleg szakértők keresik az új eszméket, stratégiai innovációkat, amelyekkel modernizálni lehetne a rendészet működését.

A rendőrségi szervek munkája a huszonegyedik században mindenekelőtt szolgáltatás az állampolgárok számára olyan területeken, mint a rendvédelem a személy biztonság –integritás garantálása. A rendőrség törekvései a jogszabályok betartása, a bűnelkövetők igazságszolgáltatás elé állítása. A rendészet tevékenységét nem mindig az utilitarizmus jegyében lehet megítélni és nem mindig a hasznosság az objektív mérce.

Kopasz Árpád ehhez fűzi hozzá, hogy az állampolgárok a közszolgálat és az általa nyújtott szolgáltatások színvonala iránt egyre szigorúbb követelményeket támasztanak, amelyeknek az egyre szűkebb költségvetési forrásokból, a hagyományos, régen jól bevált munkamódszerekkel, szervezeti kultúrával és alkalmazotti hozzáállással már nem lehet megfelelni. A politikai elvárások, a gazdasági körülmények és a társadalmi igények késztetik a közszolgálati és a rendvédelmi szervezet tevékenységük minőségének fejlesztésére.⁵⁹ Ezzel függ össze a rendőrök nagyobb társadalmi megbecsülése, a biztonság mértéke, minősége, ára és kiszámítható költsége is. A rendőrséghez tartozik a kultúrája és az etikai értékei is.

1. A rendészet kultúrája

Szabó Szilvia a vezetővé képzésben megjelenő tartalmak, kompetencia területek közé sorolja a rendvédelmi szervek kultúráját, és a tananyag a képzés résztvevőiben egységes képet alakít ki a vezetői feladatrendszeréről, funkciókról, szerepekről.⁶⁰

A rendőrök viselkedését döntő mértékben meghatározza a rendészet kultúrája és a rendőri szervezetek értéke. A múlt jellegzetes vonása a rendészeti kultúrában a bizalmatlanság, intern szolidaritás, szociális elszigeteltség és konzervativizmus. A bizalmatlanság általános rendőri hozzáállás, amely a rendőri élet veszélyeztetése miatt alakult ki. A szolidaritás az intenzív tapasztalatokon alapszik, mely abból fakad, hogy teljes mértékben bízniuk kell a kollégákban.

Miroslav Protivinský jelenleg a rendészet kultúrát többretegűnek tartja, mivel folyamatról van szó. A rendőrök tanulnak a mindennapos interakcióra, változtatják a munka stílusát, viselkedésüket a szituációtól függően. A rendőri kultúra része a rendőri munka,

⁵⁹ Kopasz Árpád. A minőségirányítás aktuális kérdései és a fejlesztés irányai a rendőrségi szervezeteknél. Magyar minőség. 2003. 8-9 szám 2 o.

⁶⁰ Szabó Szilvia: Vezetői kompetencia alapú képzés a rendvédelem (rendőrség, határőrség) átománya körében.. Kard és toll 2006. 3. szám 138. o.

szervezeti kontrol és erkölcs. Fontos feladatot teljesít a rendészet kultúrájában a józanész (Common Sense), az emberek ismerete és az élettapasztalat.⁶¹

A rendészet kultúra részét alkotja az emberi jogok védelme. A rendőrök olyan szak kifejezéseket használnak, amelyek a külvilágban idegenül hatnak és a tartalmuk viszonylag nehezen megérthető. Ez is egy jellemvonása a rendészet kultúrájának.

A titkos módszerek alkalmazása jellemző rendőri munkának és befolyásolja a rendészet kultúráját. A bűnügyi nyomozás megtervezése és lebonyolítása nem lehet nyilvános, és a rendőrség nem hozhatja nyilvánosságra az összes gyanúját. A gyanúsítottak anyagait, akik még nem vádlottak vagy elítéltek, szigorúan bizalmasan kell kezelni, szem előtt tartva a személyiségi jogokat, és azok jóhírét, akiről kiderül, hogy ártatlanok. És az informátorok személyét is gyakran el kell titkolni, mert különben senki nem vállalná fel azt a szerepet. Az ilyen szintű korlátozott titkosság elengedhetetlen, de a határok betartása nagy nehézségekbe ütközik. Annak ellenére, hogy a társadalom nagymértékben elkötelezett a nyitottságra, a rendőrség kiterjedtebb és veszélyesebb titkos akciókba is belemehet. A kutatások azt mutatják, hogy a titkos rendőri tevékenység szinte elkerülhetetlen, mivel az önmagát kockázatos helyzetben lévő rendőr olyan biztosítékokat fejleszthet ki, amelyek csak titkos eszközökkel tarthatók fent. A titkosság két formája létezik. Az egyik, amire a legtöbb ember úgy tekint, mint a rendőrség részéről törvényes alkalmazásra, és egy másik, amit annak ellenére, hogy igen elterjedt a világon, mindenki, ha szabadon választhat, elvet. E két csoport között fekszik a kétes tevékenységek köre. Így a rendőrtisztviselők gyakran eltitkolják a letartóztatás során történt hibákat, a kihallgatásokon történt túlkapásokat, illetve a munkatársak törvénytelen akcióit. A kezdő rendőröknek valójában igen gyakran mondják, hogy az egyik legalapvetőbb szabály, hogy soha nem szabad cserbenhagyni a többi rendőrt, legfőképpen pedig nem szabad ellenük vallani a bíróságon.⁶²

A rendészeti kultúra támogatja az összetartást, biztosítja a kívánt viselkedést és fegyelmet, redukálja az interperszonális konfliktusokat, és pozitív hatással van a munka stabilitására, erkölcsére és a rendőrök elégedettségére. Alakítja a rendészet imázsát, prezentálja erőit, domináns értékeit és előnyeit. A rendészet kultúrája különleges kifejező a társadalmi élet belsőrendészetének. Tükrözi a rendészet filozófiai alapjait, eszméit, tradícióit, nézeteit, domináns értékeit és egyben non perszonális.

A rendőri kultúra jellegzetes elemeiként rendszerint a rendészet szolidaritását, a titoktartási kódexet, pragmatizmust és zárkózottságot jelöli meg. A rendészet kultúra alapja az intenzív átélése a kölcsönös szolidaritás és kollegialitás szempontjából, amely meghatározza, összefüggésbe hozza a speciális rendészeti tevékenységeket.

A rendészet kultúrája mint a többi szervezeti kultúra megkülönbözteti a rendőrségi szervek viselkedését más szervezeti formák viselkedésétől. Az elsajátítás folyamatával jár a rendőrök identifikálása a rendészeti szervezeten belül a saját rendkívüli normák, értékek, nézetek és szokások szerint, amelyek különböznek más szervezetektől. Egyesíti a egyének véleményét, mérlegeli viselkedési formáit, mintaképeit és kényszeríti a tipikus szelektív hozzáállást.⁶³

Egyben a rendészet kultúrája befolyásolva lehet a negatív rendőri szolidaritással, titoktartási kódex megszegésével (code of silence), korrupcióval vagy rendőri erőszakkal.

⁶¹ Protivinský, Miroslav: Úloha policie ve společnosti se vyvíjí. Kriminalistika. XXXIV. 2001. 1. 53. o.

⁶² www.rtf.hu/01_szervezeti/02_16_tarstud/feladatok/oktatott_targyak/tananyagok/szakmai_etikai_szovegyujteme_ny.pdf

⁶³ Karol Murdza: Policajná kultúra. Policajná teória a prax. XVII. 2009. 1. 41. o.

Kiemelkedő probléma a rendőri szakmában a szakmai deformáció, amelyhez hozzájárul a szakmai gyakorlat sztereotípusú tevékenysége, amely eltéréseket okoz a normál állapottól. Ez megnyilvánulhat egyoldalúsággal, elfogultsággal (például bizonyítékok mérlegelése), elhamarkodottsággal, hajlamossággal, gyanakvósággal, amely sokszor befolyásolja a rendőr viselkedését. Másrészt a rendészet kultúráját befolyásolja az erkölcs, az etika, az etikai kódex mint előírt viselkedési rendszer, a taxatív sziituációkban vagy szolgálati tevékenységekben.

2. A rendőrség etikai kódexe

Az etikai problémákkal már az ókori filozófusok is foglalkoztak (Szókratész, Arisztotelész, Plátón). A filozófia ezen ága már ebben a korban létezett. Próbált választ adni olyan általánosan kérdésekre, mint például mi a jó és a rossz, a helyes vagy a kötelező, mi az erkölcs természete. Ma úgy tekintünk az etikára, mint ami általános keretet ad azoknak a normatív elméleteknek, amelyek abban segítenek eligazodni, hogy mi a helyes, és mit kell tennie az egyénnek.

Az etika tudományi ág és filozófiai gondolkodás az erkölsről, erkölcsi problémákról és erkölcsi ítéletekről, vagyis erkölcsi problémákkal és ítéletekkel foglalkozik. Az erkölcs társadalmi intézmény, amely eredete, szankciói és funkciói is társadalmi természetűek. A társadalomnak egyik eszköze az egyének és a kisebb csoportok irányítására, valamint követeléseket támaszt az egyénekk szemben. Az erkölcs, amely Európában fejlődött ki támogatja és megköveteli az egyéntől az autonóm gondolkodást, amely segítségével meghozhatja a döntéseit. Az erkölcs a hivatásoknak (szakmáknak) kardinális intézménye, amely tagjainak ésszerű önrányítása, befolyásolása révén fejlődik. A rendőri etika a rendőri hivatásnak erkölcsével foglalkozó tudomány.

A hivatásoknak kölcsönösen összekapcsolódó tevékenysége csak akkor lehet eredményes, ha abban erkölcsi tényezők is érvényesülnek. A szakma bizonyos erkölcsi minőséggel, kötelezettséggel vagy felelősséggel rendelkezik, amely a szakmai etikában megtestesül. A szakmák jelentős részéhez speciális erkölcsi tényezők tartoznak. Az etikai kódex szabályozza, és irányítja a szakma képviselőit, mit kell tenniük egy adott helyzetben.

A szakmai etika szakmai ideált képez, amelyre törekedni kell, jó tulajdonságok mintaképet képezi, valamint végrehajtás módját, amely segítségével közvetlenül megjelölhetjük az egyes szakma képviselőit. Szakmák ideáljai fokozatosan alakultak ki már a múltban és jelenleg is alakulnak, ahol a társadalmi viszonyok alakulásának a hatására új hivatások jönnek létre. A hivatások nagy hangsúlyt fektetnek a szakmai hírnévre, becsületre és erkölcsre, amelyek az etikai kódexben vannak feltüntetve.

Az etikai kódex kifejezi, hogy szükséges betartani a törvényen kívüli szabályokat is, de egyben az etikai kódexben nem hiányozhatnak a jogszabályokban előírt normák, például a korrupció elleni harc. Több hivatásnak a részére karakterisztikus vonás az etikai kódex létezése. A kódexek többségének közös vonása, hogy olyan hivatásoknál léteznek, ahol az érdek tárgya az ember. A kódex védi a szakmai hovatartozást és védi a szakmát a nem indokolt támadások elől. A nyilvánosság előtt bizalmat, tiszteletet egyben a társadalmi elismerést kell kellenie. A szakma tagokban a kötelelességtudatot megerősíteni és hűséget a szakma iránt.⁶⁴

⁶⁴ Čečetová, Vlasta. Dobré mravy v slovenskom súkromnom práve. Bratislava: EPOS. 2005. 155 o.

Az etikai kódex szakma tagoknak kötelező dokumentum, közértékelés forrása, növeli a hivatás presztízsét a társadalommal szemben, és preventíven szolgál az adott hivatás tagjainak amorális viselkedésében. A kódex regulatív jellegű, védi a közérdeket, elfogadja a hivatás jellegzetességét, ellenőrizhető és ellenőrzött. Az etikai kódex tárgya normák rendszere, amely szabályozza a szakma tagjainak a felelősségét a kollegákhoz, társadalomhoz és a kliensekhez. A kódex tartalmaz szabályokat és elveket, amelyek kifejezik a szakma erkölcsi ideáljait, valamint írásos formában megszabja a tiltásokat és rendeleteket. Ezeknek a normáknak a betartását a társadalom elvárja a szakma képviselőinek a részéről. Egyben kinevez tevékenységeket, amelyek a szakmában kárt okozhatnak.

A rendészet ethoszára döntő hatása van a rendőri menedzsereknek, rendőrök közti kommunikációnak az etikai kódex bevezetésének és az effektív ellenőrzésnek. Fontos szerepet játszik a szakmai fölkészülés és továbbképzés.

A rendészeti terület is számos fontos erkölcsi vonást és specifikumot tartalmaz. A rendészeti tevékenység közvetlenül az emberekkel kapcsolatos, ennek megfelelően számos szociálisan érzékeny mozzanatot tartalmaz. Ez önmagában is felfokozza az etikai tartalmak fontosságát. Ugyanezzel függ össze az a tény, hogy a rendőröket más szakmákkal összehasonlítva jobban figyelemmel kíséri a társadalom, cselekedetük gyakorta példaértékű, erkölcsi indíttatású megnyilvánulásaik szembeötlők. Az erre történő tudatos odafigyelés természetes követelmény. Mindehhez társul az a roppant fontos sajátosság, hogy ez a szakma - közvetlenül vagy közvetve - a társadalomban élő emberek szolgálatára hivatott. Ez a munka szinte mindig emberekkel kapcsolatos. Lehetetlen eredményesen végezni pozitív erkölcsi szempontok szakadatlan érvényesítése nélkül. Természetesen a rendőrök nem élnek és nem is élhetnek erkölcsi kettéosztással, magánemberként és szakemberként gyökeresen más erkölcsi megfontolások szerint. A munkájuk végzésében olyan erkölcsi tényezőkre is ügyelniük kell, amely súlya csak a szakma művelése során merül fel.

A rendőrség olyan alapelveken működik, mint a bűnözés és a rendzavarás megelőzése, ezek erőszakkal vagy a törvény büntető szigorával történő megszüntetése. Mindig szem előtt kell tartani, hogy az a hatalom, amely a rendőrség funkciójának és feladatának elvégzéséhez szükséges, egyrészt azon a társadalmi közmegegyezésen alapul, amely a rendőrség létéből, akcióiból és viselkedéséből született, másrészt azon a képességen, amellyel elnyeri és megtartja a közösség bizalmát.

A társadalom bizalmának és beleegyezésének megszerzése, megtartása azt is jelenti, hogy a törvények betartása és betartatása során megteremtjük a társadalom együttműködési hajlandóságát. Amilyen szinten sikerül a társadalmi együttműködést biztosítani, arányosan úgy csökken a rendőri célok eléréséhez szükséges fizikai erőszak és kényszerítés alkalmazásának a szükségessége.

Keresni és biztosítani kell a közjavat, a törvény teljesen pártatlan szolgálatának állandó kinyilvánításával, a politikától teljesen független tevékenységgel, figyelmen kívül hagyva az egyedi törvények igazságtartalmát, mindig készen állva a társadalom valamennyi tagja számára a személyre szóló szolgálat és figyelem nyújtására, tekintet nélkül az egyes emberek anyagi vagy szociális helyzetére, mindig készen arra, hogy nagylelkűen és barátságos humorral járjunk el, mindig készen az emberi élet védelmében és óvásában hozott személyes áldozathozatalra. Hautzinger Zoltán gondolataival egyet értve⁶⁵ csak akkor szabad fizikai erőszakot alkalmazni, ha a rábeszélés, a tanácsadás és a figyelmeztetés

⁶⁵ Hautzinger Zoltán: A rendészeti kényszerítő eszközök alapelvei. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények I. Pécs, 2002. 73. o.

nem bizonyul elégségesnek ahhoz, hogy a törvények betartásához (betartatásához), vagy a rend fenntartásához szükséges mértékben együttműködést éadjunk el. Csak olyan minimális mértékben szabad fizikai erőszakot alkalmazni, amely elég ahhoz, hogy az adott esetben a rendőri célokat elérjük.

Mindig olyan kapcsolatot kell fenntartani a társadalommal, amely valóságossá teszi azt a történelmi hagyományt, miszerint a rendőrség a társadalom és a társadalom a rendőrség. A rendőrök a társadalom tagjai, akiket azért fizetnek, hogy állandóan ellássák azokat a feladatokat, amelyek minden polgárra ráhárulnak - a közjó és a társadalom fenntartása érdekében.

A rendőrség szigorúan csak a rá kiszabott feladatokat végezze el. Tartózkodni kell a személyek vagy az állam elleni bosszútól, illetve a hivatalos ítélektől és büntetéstől, még akkor is, ha a rendőrség látszólag bírói hatalommal rendelkezik.

A rendőri hatékonyság mutatója a bűnözés és a rendzavarás hiánya, nem pedig a leküzdésükre irányuló, jól látható rendőri akciók. A polgárok méltányolják azt a tényt, hogy a közrend fenntartása mindegyiküknek egyaránt személyes és közös érdeke.

Fontos alkotóeleme a rendészet kultúrájának az etikai kódex elfogadása, olyan szervek existenciája, amelyek foglalkoznak a kódex megsértésével (például arrogáns rendőri viselkedés), meghatározott eljárások rendőrök szempontjából az olyan esetekben mikor veszélyben van a rendészet etika megszegése. A végrehajtásban fontos elem a rendőrség menedzsment törekvése az etikai kódex gyakorlatban való alkalmazása. A rendészet szervezetnek a kultúrája befolyásolja az említett problémát. Vitathatatlan, hogy a rendészet kultúrájának segít a tájékoztatás olyan esetekről, amelyek demonstrálják a rendészet etikai megszegését és prezentálása „public relations” elvek keretében.

A rendészet etikának értelme, hogy a cselekvés összhangban legyen a normákkal, elvekkel és értékekkel a rendőri munkában a demokratikus jogállamban. Legjobb védelem a negatív jelenségek ellen (például korrupció, jog megsértése és a emberi jogok megsértése), amikor a rendőrök azonosítják magukat a rendőrség státuszával jogállamban, és érzik a felelősséget a cselekvés végrehajtásában. A rendőrnek meg kell győződnie róla, hogy a munkája pozitívan értékelt és hasznos a társadalomnak. A rendészeti etika egy az eszközökből, amellyel transzformálva volt a rendőrség szerepe a totalitárius rendszertől a jogállamba és a rendőrség munkáját felfogta mint szolgálatot a polgárok részére.

A rendészet etikai értelme arányosan növekszik az emberi jogok koncepciójának jelentőségével. A rendőri szolgálat legitimitása demokratikus társadalomban összefügg a rendészeti etika betartásával, és nagy jelentősége van a bizalom erősítésében a polgárok részéről.

A rendőrség etikában kulcs fontosságú fogalmak a bizalom, respektus, felelősség, kötelezettség, becsület, megfontoltság és őszinteség.

A rendőrnek többek között nem szabad megsérteni másokat személyükben, vagy bármiben, ami fontos nekik (hogy ne forduljon lenézéssel mások felé, hacsak ez erkölcsileg nem igazolható, ne gúnyoljon ki másokat, ne szégyenítse meg, ugyanilyen föltétellel). Komolyan figyelembe kell vennie mások autonómiáját. Oda kell figyelni mások erkölcsi érdemeire, meg kell tanulnunk, hogy mikor és hogyan mondjunk erkölcsi ítéletet. A rendőrnek a hivatása magaslátán kell állnia.

Azon esetek, amelyek megszegik az etikai kódexet és a jogrendszert, érzékeltetni kell a jelzést, hogy a rendészeti szervezet nem működik a legalkalmasabban. Transzparenség és nyitottság nélkül a rendőri munka demokratikus államban elképzelhetetlen, a nyitottság és áttekinthetőség hiánya autokratikus államok fő jellemvonása.

A rendőri etika implementációja a rendészet oktatási rendszerébe fontos tényezője az effektív rendőri munkának. Nem elég az etikai kódexet elfogadni az őrön tudomásra hozni de alkalmazni kell a mindennapi gyakorlatba. A rendészetben belül szükséges olyan légkör megteremtése, amely összeférhetetlen az etikai kódex megszegésével mint az arrogáns viselkedés, emberi jogok megsértése vagy a rendőri brutalitás.

A rendészet etikája magába foglalja az axiológiai és a deontológiai szempontokat. Az axiológiai szempontot képviselik a szakmai értékeket, és az értékten az illető szakterületről. Domináns elem az etikában a tény, hogy az alap érték az ember mint emberi lény. Ebből ered a rendőri munka általános értelme a jogállamban, amely egy cél felé törekszik az élet, egészség és a vagyon-tulajdon védelme. Alapvetően a deontológiai szempontot a szakmai etikai normák jellemzik, amelyeket kifejezésre juttat az etikai kódexben. Az etikai kódex prezentálja az elképzeléseket a rendőri erkölcsről, etikai elvekről, etikai ideálról és rendőri jellemről.⁶⁶ A deontológiai szempont bizonyos szabályokra hivatkozik, amelyek konkrétak és elvontak.

A szlovák jogrendszer a rendőröknek meghatározza a jogokat és kötelezettségeket, a jogkört, a szolgálati tevékenységeknél a karaktert és tartalmát. Végeredményben kifejezi a részesedést az állami hatalom alkalmazásában. Köteleességekkel és jogrendszerrel biztosítva vannak az etikai elvek, amelyeket az etikai kódex tartalmaz.

Mint alkotóelem a rendőrök kötelezettsége közé tartozik betartani az etikai kódexet a szolgálati tevékenység keretén belül. Az említett kötelezettséget szabályozza a rendőr testületről szóló 1993. évi 171. törvény 8. §. Az etikai kódex 2002-ben jóvá volt hagyva, és a belügyminiszterrel elfogadva meg volt jelentetve belügyminiszteri rendeletben. A kódex megsértése jogkövetkezésmennyel jár, mivel rendelkez hozzá eljárási szabályokat is.

2002-ben a belügyminisztérium és az országos rendőrség vezetése megfelelő értékrendet akart érvényesíteni az elkészült etikai kódexszel, amelyet a megyei rendőr igazgatóságok segítségével juttattak el az állomány minden tagjához. Az etikai kódex a rendőrség szervezeti kultúráját alakította át, befolyásolta és meghatározta. A rendőrség sikeresebb lett, azért is, mert a dokumentumban foglalt szabályok belső meggyőződésé váltak, és valamennyi rendőr elfogadta azokat. A kódex a közszolgálatáról, a testülethez tartozásról, az erőszak törvényes célú alkalmazásáról, a hátrányos megkülönböztetés tilalmáról, az emberségről, a segítségnyújtásról, a bajtársiasságról, a felelősségről, a munka minőségéről, az információkezelés etikai szabályairól, a megjelenésről, a vezetői példamutatásról, illetve a közbizalomról szól. A leírtakban szerepel az is, hogyan viselkedjen a rendőr a szolgálaton kívül, és előírja, hogy a testület tagja a magánéletben is legyen példamutató, ne sértse a közérkölcst és a jó ízlés szabályait.

A szlovák rendőri etikai kódex kidolgozásánál inspiratív volt a francia rendőrség deontológiai kódexe, amely 1985-ben volt elfogadva, és része a francia rendőrség modernizációról szóló 1985. évi 85835. törvénynek. A deontológiai kódexben ki vannak dolgozva az etikai elvek a francia rendőrök munkájához. Demonstrálja a mindennapi rendőri aktivitást etikai szempontból és képviseli a pragmatikai hozzáállást a rendőri erkölcshez.

A szlovák etikai kódex feldolgozói több elvekből indultak ki a kidolgozás folyamán. Alapelv a törvényesség volt, továbbá érthetőség, pontosság, lehetősége a fegyelmi eljárásnak megszegése esetén, személyi felelősség és felügyelet hatósági szervek

⁶⁶ Viktorová Jana, Jaroslav Pažitka. *Etika vyšetrovania*. Bratislava, 2003. 13 o.

részéről. Az etikai kódex a fent felsorolt elvek szerint volt kidolgozva és a struktúrája ezeket a területeket szabályozza:

1. etikai kódex hatásköre,
2. rendőrség és a rendőrök pozíciója a etikai kódex alkalmazásában,
3. rendőrök személyi felelőssége,
4. felettesek példamutató viselkedése,
5. korrekt viselkedés a többi kollégákhoz a szolgálati udvariasság szellemében,
6. rendőrök tárgyilagossága – elfogulatlansága, tisztességes rendőri eljárás és a közmegebecsülése,
7. szakmai képzettség a jogállam demokratikus elvei az etikai kódex szerint,
8. állami szervek részéről a feddhetetlenség és a szolgálattétel biztosítása,
9. ellenőrzési rendszer a etikai kódex alkalmazása közben,
10. korrupció elleni harc,
11. fegyelmi eljárás etikai kódex megszegés esetében.

A felsorolt struktúra implementálva voltak az etikai kódexben, amely 11 cikkből áll. A kódex betartását nem csak a felettes hatóságok ellenőrzik, hanem a nagy nyilvánosság és a sajtó is. Ez bizonyoságot tesz arról, hogy lehet a társadalom részéről is ellenőrizni az etikai kódex betartását a rendőrök részéről.

Az etikai kódex végső célja, hogy irányítsa a rendőrök tetteit, helyzeteikkel kapcsolatos döntéshozatalait, ítéleteinkben. Természetesen a fő célja az, hogy eligazítsa őket, megnövelve így azt a képességüket, hogy cselekvéseikben eldönthessék, mit kell tenniük egyik vagy másik esetben.

A rendőrség a társadalmi élet része, és aligha mentes a korrupciótól. E tény azonban nem jelenti ennek elfogadhatóságát. Kiváltképp azért, mert a rendvédelmi tevékenység specifikumai bizonyos erkölcsi tartalmakat fokozott jelentőségűvé formálnak. E határozott megállapítás e hivatás specifikumait tartja szem előtt, és a korrupció elutasítása nem is egy, hanem igen sok tényező figyelembevételével fogalmazódik meg. Ezek mindegyike önmagában is fontos, ám ki kell emelnünk egy olyan sajátosságot, amely itt a korrupció bármilyen formában történő kezdeményezését, illetve elfogadását – átvitt értelemben, de néha szó szerint is – életveszélyessé teszi. Ez pedig a rendvédelem bűnüldöző, a bűncselekményeket korlátozni törekvő funkciója. Ha e tevékenység lényege a bűnnel, a bűnelkövetőkkel szembeni egyértelmű viszony, akkor ennek a viszonynak a tartalmából feltétlenül ki kell zárni a rendvédelmi tevékenység végzőjének esetleges kiszolgáltatottságát. Márpedig a korrumpálódás magától értetődően sebezhetővé, kiszolgáltatottá tesz. Kiszolgáltatottá tesz már az első pillanatban, a legcsekélyebb mértékű korrumpálódás esetében is. Továbbá a rendvédelmi hivatás művelőinek nélkülözhetetlen a lakosság bizalma. A korrumpálhatóság és a bizalom azonban egyidejűleg nem létezhetnek!⁶⁷

⁶⁷www.rtf.hu/01_szervezeti/02_16_tarstud/feladatok/oktatott_targyak/tananyagok/szakmai_etikai_szovegygyujtemeny.pdf

3. Összegzés

A mindennapi rendőri tevékenységben a cselekvések, mérlegelések, döntések és megítélések érvényesülnek. A rendőri szakma eredményes végzéséhez szükséges az erkölcs és az etika. A felelősség vállalása egyben a személy méltóságának kérdése is. A másik személy méltóságát a rendőrnek tisztelnie kell, ha felelősségteljes munkát akar végezni.

A rendőrség és a rendőrök garancia arra, hogy jogszerűen és szakszerűn biztosítják az állampolgárok védelmét. A szakmai etika alkalmazásával növelni lehet minőségben a rendészet munkáját, tevékenységét, amely jogi rendszerrel van meg határozva. Fokozza a rendőrök erudált hozzáállást a jogalkalmazásban az emberi konfliktusoknál.

A társadalom függ a rendészeti hatóságok hatásos működésétől. Egyúttal a rendőri szakmát nehezen lehet helyettesíteni, mert a szakmai feladathoz tartoznak olyan szolgálatok is a társadalomban mint a szabadság védelme, biztonság, rendvédelem és a rászoruló polgároknak való segítség a mindennapokban tekintet nélkül a kockázatokra.

A rendészeti kultúra része a társadalom szellemi kultúrájának és része a rendőri szakmának. Összességben prezentálja a szociális és szakmai nézeteket, álláspontokat, normákat, értékeket, amelyek szabályozzák a rendőrök viselkedését, viszonyulást a társadalomhoz és a rendőri szervezethez. A rendészeti kultúra saját tükrö a társadalom kultúrájának és tárgya a közvitának. A rendészeti kultúra módosítása, átalakítása csak a társadalom kultúra és a társadalmi értékek változásával lehetséges.

Az Európai Unióban a rendőri etikai kódexek a rendőri szervek szempontjából mérték a működéshez. Az etikai kódexek alkotó elemei a rendészet kultúrájának, befolyásolják és meghatározzák az általános és különös etikai értékeket a rendőri szakmában. Egyúttal elmélyíti a polgárok bizalmát a rendőrség iránt.

A becsületesség, megbízhatóság és szakszerűség a rendészet erénye. Ezek az erények gyakorlása nélkül nincs értelmes, személyes, kölcsönös kapcsolat a rendőrség és az egyén között. Nem utolsó sorban meg lehet erősíteni azt a megállapítást, hogy milyen színvonalon lesz a rendészet kultúrája olyan kultúrált lesz a rendőr és a rendészeti szervezet.